

שאלה: אני גר ברחוב שהוא חד-סטרי. כאשר אני חוזר ברכב מעבודתי, יש שלט בכניסה לרחוב שלי מהכיוון שממשם אני בא: "אין כניסה". לכן אני צריך לעקוף כל השכונה ולעבור אל הכיוון הנגדי, ורק משם להכנס לרחוב שם אני גר. חוץ מהזמן המיותר שזה לוקח ממני, יום יום, זו גם הוצאה כספית של דלק, יום יום משך שנה שלימה. אמר לי חבר כי על פי תורה אינני חייב לציית. כי "דינא דמלכותא דינא" לא שייך במדינה של יהודים. כי אחד מהפוסקים הקדמונים הסביר דין זה שהוא כדי שהשלטונות הנכריים לא יגרשו את היהודים ממקומם. וכאשר יש שלטון יהודי, זה לא שייך. האם אוכל לסמוך על מה ששמעתי ולהכנס לרחוב שלי למרות שלט "אין כניסה"?

תשובה: טוב ניסחת את שאלתך כי רק אחד מהקדמונים הציע סברא זו, מדוע במדינת יהודים לא שייך "דינא דמלכותא דינא". אבל תדע לך כי גם הרמב"ם (הל' גזלה פ"ה הי"א) וגם השולחן ערוך (חו"מ שסט סעיף ו) פסקו כי דינא דמלכותא שייך בין במדינה של גוים ובין במדינה של יהודים. רק יוצא מהכלל הזה כאשר ראשי המדינה יחוקקו חוקים שהם בניגוד גמור לחוקי התורה. אז בודאי חוקי התורה גוברים, ורק להם יש לציית (ש"ך על חו"מ עג ס"ק לט).

בענין כניסה ברכב לרחוב, כאשר יש שלט "אין כניסה", הבה ונבדוק בהגיון. מאיזה טעם שמו שלט זה? כנראה הרחוב הוא צר, ואין מעבר נוח לרכבים הבאים משני כיוונים שונים. ויש שמתוך הדחק "ישפשפו" זה בזה ויהיו "תאונות" ונזקים. או שהרחוב מאוכלס בהרבה משפחות, ורבים הם הילדים המשחקים ברחובות. זה איזור מגורים, ולא אזור מסחרי, ורוצים לשמור על אורה שקטה ולא סואנת.

לכן אני מפנה אותך לדברי שו"ת חתם סופר (חושן משפט, מד) הקובע כי כל חק מדינה או עירונית שהוא לטובת האוכלוסיה, בהגיון פשוט, לכל הדיעות חייבים לקיים (ומקורו דברי רשב"ם). כיון ששלט זה הוא למען "הסדר הטוב", אתה חייב לקיים. וכן כתב שו"ת רשב"א (ח"ב סי' שנו) ומהרש"ל (ים של שלמה, בבא קמא פרק ו ס"ק יד)

הוא הדין כאשר תחנה רכבך "חניה כפולה" בכביש הומה רכבים, אתה עובר על חוקי התורה. אתה רוצה להכנס לחנות שם כדי לרכוש חטיף מזון, ונעמד שם בתור כמה דקות, ובינתיים אשתך נשארת ברכב כדי ששוטר לא ירשום לך דו"ח. אבל סתמת את נסיעת שאר רכבים בכביש, כי הנתיב "פקוק" ע"י חניה כפולה, והם צריכים זהירות איך לעבור במקצת לנתיב הנגדי כדי לעקוף ולעבור

את רכבך. גזלת מהם זמן כי גרמת להם האטה גדולה. וגם עברת על דינא דמלכותא דינא.

הוא הדין כאשר תרצה להכנס לעירך מהכביש הראשי הבינעירוני, ויש שם נתיב אחד בלבד מסומן כדי לפנות משם להכנס לעירך, ויש תור גדול של רכבים "פקוקים" כי יש שם רמזור שמתחלף מהר מירוק לאדום, ואתה "מתחכם" דוקא לא להכנס לאותו נתיב של הפונים להכנס לעיר ולהמתין בתור, אלא אתה ממשיך לנסוע בכביש הראשי [שם התנועה מהירה, בלי עיכובים] וכאשר תגיע סמוך ומקביל לראש תור המכוניות בנתיב הראשון, משם תפנה פְּנֵיה-חדה לכיוון הכניסה לעירך, לא מהנתיב המיועד לכך אלא מהנתיב המהיר המקביל לו. חסכת כמה דקות מתוך "פקחותך" אבל עיצבנת כל הנהגים שעדיין ממתינים בתור. כי כיון שהרמזור מתחלף תוך דקה, מספר רכבים הנכנסים הוא מוגבל. ואם "השתלבת" בין הנכנסים, גנבת זמן מכל אלו שעדיין ממתינים בתור. זו לא שאלה של דקה אחת, אלא מוכפלת מול כל הרכבים. אם יש שם עשר מכוניות, גנבת בכל פעם שתעשה כך עשר דקות. ואם יש תור גדול במיוחד, גנבת גם מכל אלו שמוכרחים להמתין עד החלפת הרמזור פעמיים, מאדום לירוק. וזה מוסיף על חשבון הזמן שגנבת מאחרים. בנוסף לכך שהרגזת הרבה יהודים והצטערו מדוע שמרו חק ולא היו "עבריינים" כמוך.

לכן, אני מציע, תהיה אדם הגון ותשמור חק.